

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An & qua ratione Deus sit Ens vndequaue perfectissimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

lib. 1. hæresi 5. & Damascenum lib. de hæresibus. Denique Pythagoras apud Ludouicum Viuem in cap. 12. lib. 4. de Ciuit. Dei. docuerunt, Deum esse animam mundi; quod etiam de Spiritu S. tradidisse Abailardum, refert S. Bernardus epist. 190. sed & Priscillianista hæretici olim docuerunt, animam hominis diuinam esse substantiam, vel partem illius; vt constat ex Concilio Toletano I. & Leone I. cit. epist. 91. vel 93. ad Turibium cap. 5. Simili insania postea Almaricus apud Turrecrematam lib. 4. sum. cap. 35. asseruit, omnia esse Deum; huncque adeo esse rerum omnium essentiam: quoniam errorem damnauit, ac simul etiam assertionem hanc ex parte definiuit Innocentius III. cap. *Damnatus*, de sum. Trinit. & fid. Cathol. vbi dicitur: *Reprobamus etiam, & condemnamus peruersissimum dogma impij Almarici, cuius mentem sic pater mendacj excacauit, vt eius doctrina, non tam hæretica, quam insana sit censenda.* His adiungit S. Thomas hic cit. art. 8. Dauidem quandam de Dinando: *Qui, inquit, stultissime posuit, Deum esse materiam primam.*

15 Eandem assertionem rectè reprobatur S. Thomas ibidem tribus rationibus. I. Quia Deus est prima causa efficiens rerum omnium; cuius non est intrinsecè componere, sed extrinsecè efficere composita. II. Deus est primò, & per se agens: quod autem venit in compositionem, non est primò, & per se agens; sed potius compositum. III. Deus est ens primum: nulla autem pars potest esse ens primum: non materia; aut quæ se habet per modum materiæ; quia hæc est ens in potentia, quod necessàrio, & simpliciter posterius est ente in actu. Neque forma; quia forma, quæ pars est compositi, non potest non esse forma participata, adeoque ab Ente alio per essentiam. His accedit, quod Deus est ens vndiquaque completum, & perfectum, adeoque etiam purus actus per se subsistens: quale ens neque sua natura sibi vendicat compositionem, seu vnionem formalem cum alio: neque etiam naturam. liter, hoc est, iuxta naturas rerum creaturarum, admittit vllam eiusmodi rei creatæ vnionem.

An verò Deus, seu persona diuina supernaturaliter possit venire in compositionem, pertinet ad materiam de Incarnat. 3. p. q. 2. a. 4. vbi communiter cum S. Thomâ ibidem ex pluribus concilijs docetur, personam Christi verè ac propriè esse compositam ex duabus naturis, diuina, & humana, seu ex Verbo, & natura humana; non ita quidem, vt hæc propriè sit compositio totius ex partibus, sed vnus perfecti ex pluribus; vt rectè etiam Gregorius de Valentia hic q. 3. p. 8. & Molina art. 7. disput. 1. & fusius docemus tomo 4. disp. 1. q. 3. dub. 3.

16 Assertio IX. Simplicitas hætenus explicata Dei solius adeo propria est, vt non possit vlli rei creatæ communicari. Ita S. Thomas hic q. 3. a. 7. ad 1. Gregorius de Valentia q. 3. p. 7. Molina q. 3. a. 7. & communis. Eadem est doctrina Aristotelis lib. 12. metaph. cap. 7. Probatur. Quia nullum ens creatum est, quod non habeat saltem sua accidentia, seu modos quasi accidentales existentie, extensionis, intensiōnis, vbi, hæccitatis, durationis, &c. variabiles, & separabiles ab essentia rei.

Obijcies, tandem deueniendum ad vltimum modum, qui non modificetur amplius; ne detur pro-

gressus in infinitum. Responderi potest primum, hic propriè de rebus veris, non de modis rerum esse sermonem, sicut etiam S. Thomas de rebus existentibus, non de existentia loquitur. Respondeo secundo, ipsos modos rerum à se mutuo modificari; v. g. quantitatem à qualitate; & hanc vicissim ab illa: item hæccitate naturæ ab existentia; & existentiam ab hæccitate; & vtramque à duratione; ac proinde nullum esse modum non modificatum aliquo modo. Nec tamen ideo procedendum est in infinitum; cum sit reciprocatio inter ipsos modos existentes, qui numero finiti sunt.

Assertio X. Attributum simplicitatis formaliter non est perfectio positiua, nec adeo propriè perfectio simpliciter simplex; nisi ratione fundamenti, sed solum negatio. Ita Bassolis in 1. d. 8. q. 2. a. 3. Caietanus opusc. de ente, & essent. cap. 2. comment. 2. Molina 1. p. q. 3. art. 7. d. 2. Gregorius de Valentia q. 3. p. 3. Suarez lib. 1. de Deo, cap. 4. num. 1. & cap. 9. num. 4. & est expressa doctrina S. Thomæ in 4. d. 1. q. 1. a. 1. quæstiunc. 1. & hic initio quæst. 3. vbi ait: *per simplicitatem non indicari quomodo Deus sit, sed quomodo non sit.* Et si contrarium dixerit Scotus in 1. d. 8. q. 1. ad 1. & apertè Lichetus, & Bargius ibidem q. 1.

Ratio est. Quia simplicitas, prout tam ab essentia diuina, in quantum est actus purus, quam ab alijs attributis secundum rationem nostram differt, nullum in generat conceptum affirmatiuum, sed solum negationem compositionis: licet vtique connotet aliquid positiuum, nimirum in præsentia ipsam essentiam diuinam, sub ratione actus puri, veluti quoddam quasi subiectum, seu subiecti rationem: alioquin enim etiam de non entibus dici posset. Quomodo intelligendus videtur Caietanus hic q. 1. a. 1. dum docet, simplicitatem esse modum essentialem, & non attributum.

DVBIVM II.

An, & qua ratione Deus sit ens vndiquaque perfectissimum.

S. Thom. 1. p. q. 4. a. 3.

1 Non accipitur hic perfectio latè, ac generatim, pro omni eo, quo Deus iuxta nostrum concipiendi modum perficitur, sic enim quodlibet prædicatum, atque attributum diuinum, saltem positiuum, est quædam perfectio Dei: sed accipitur strictè, pro peculiari quodam attributo, eanotione, qua Aristoteles lib. 5. metaph. cap. 6. dixit, perfectum esse quodlibet in suo genere, *quod in nullo deficit.* Et Gregorius Nyssenus lib. de vita Moysi: *Perfectum dicitur quod suum suum, atq. terminum ita consecutum est, vt nihil sibi desit, nihil desiciat.* Et denique S. Thomas hic q. 4. a. 1. *Perfectum, inquit, dicitur, cui nihil deest secundum modum suæ perfectionis, &c.* perfectissimum autem in suo genere est, quod habet omnem perfectionem possibilem, quam res in eo genere habere potest, seu quod attingit vltimum perfectionis in eodem genere, vt colligitur ex Aristotele loco cit. Vnde licet secundum Erymologiam nominis, perfectum dicatur, quasi totaliter factum; tamen secundum verum,

& for-

& formale significatum, etiam de rebus non factis, verè dicitur, ut rectè S. Thomas q. 4. art. 1. ad 1.

Assertio I. Deus est ens, siue substantia simpliciter perfecta. Ita S. Thomas hic quæst. 4. art. 1. est de fide, & extra controuersiam, ut magis patebit ex sequentibus. Probatur, tum ex Scriptura Matth. 5. v. 48. *Estote perfecti, sicut & pater vester celestis perfectus est*; tum ratione; quia cum Deus sit prima causa efficiens, est ens maximè in actu: nec verò ei quicquam deest, secundum modum suæ perfectionis; & quamuis potuisset quidem Deus plura operari ad extra, quam fecit: ea tamen operatio transiens non est perfectio Dei; sed rei creatæ, in qua est, cui Deus operando suam perfectionem aliquo modo communicat.

2 Assertio II. Deus habet omnes omnium rerum perfectiones modo optimo, & excellentissimo; ac proinde est ens perfectissimum, non tantum in certo genere; sed etiam secundum ipsam communissimam rationem entis. Ita S. Thomas art. 2. & est extra controuersiam. Probatur primo ex Scriptura Ioan. 1. v. 3. *Quod factum est, in ipso vita erat, iuxtalectionem, & interpunctionem S. Augustini ibidem; eisi res non sit certa, & Rom. 11. v. 36. Ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Et Psal. 49. v. 11. Pulchritudo agri mecum est. Et Psal. 93. Qui plantauit aurem non audiet, aut qui finxit oculum non considerat? Denique Exodi 33. v. 19. Deus appellat seipsum omne bonum: *Ego ostendam omne bonum tibi.* Idem docent passim SS. Patres, optimè S. Dionysius cap. 5. de diuinis nominibus notat, Deum in sua existentia præhabere omnia.*

Secundo idem rectè probatur à S. Thoma cit. art. 2. duabus rationibus, ex ipsa notionem, seu conceptu essentiali ipsius Dei: si quidem omnis causa principalis efficiens debet aut formaliter, aut eminenter continere perfectionem sui effectus: Deus autem est principalis causa efficiens omnium rerum: Ergo aut formaliter, aut eminenter debet continere omnium rerum perfectiones. Quam rationem etiam trahit S. Dionysius cit. cap. 5. de diuinis nomin. cum de Deo ait: *Non quidem hoc est, hoc autem non est, sed omnia est, ut omnium causa.*

Deinde Deus est ens per essentiam, & non per participationem: (S. Thomas ait: *Est ipsum esse per se subsistens*) Ergo illimitatè habet omnem perfectionem esse ad. Quod etiam significat S. Dionysius ibidem, cum ita de Deo loquitur: *Non quodam modo est existens, sed simpliciter, & incircumscripè totum in seipso formaliter esse præcipit.* His accedit, quod Deus est summum, & infinitum bonum; de cuius ratione est, omnes omnium rerum perfectiones optimo, & excellentissimo modo in se continere, ut inferius dicitur.

3 Assertio III. Deus non habet in se eodem modo omnes rerum perfectiones; sed illas quidem omnes, quæ sunt perfectiones simpliciter, habet in se formaliter; alias verò quæ sunt perfectiones solum in certo genere, siue secundum quid, solum continet eminenter. Ita communis Doctorum ex S. Anselmo in Monolog. c. 14. speciatim Scotus in 1. d. 8. q. 1. ad 1. Caietanus de ente & essentia c. 2. comment. 7. & recentiores omnes, à quibus perfectio simpliciter, (quam nonnulli recentiores vocant simpliciter simplicem) eum eodem Anselmo ita describitur: *Est perfectio, quæ in*

unoquoque melior est ipsa, quam non ipsa. E contrario verò perfectio secundum quid, seu in certo genere, dicitur, quæ non est in unoquoque melior ipsa, quam non ipsa. S. Anselmi loc. cit. verba sunt: *Equidem, inquit, si quis singula diligenter intueatur, quicquid est, præter reatum, aut tale est, ut ipsum omnino melius sit, quam non ipsum; aut tale est, ut non ipsum in aliquo melius sit, quam ipsum.* Sensus est: perfectio simpliciter est talis, quæ secundum suam propriam, & formalem rationem, nullam inuoluit imperfectionem, nec excludit à subiecto, siue eodem ente, in quo est, aliam se meliorem, aut etiam æqualem; quam proinde cuiuslibet enti melius est habere, quam non habere. Talis est v. g. sapientia, bonitas, veritas, vita, &c. Item ratio, siue gradus substantiæ viuientis, intelligentis, spiritualis, Deitatis, actus puri, &c. omnes enim istas, aliasq; similes perfectiones cuiuslibet enti, in quo sunt, melius est habere, quam non habere; eo ipso, quod non excludunt alias se meliores, aut etiam æquales. Et quamuis sapientia in rebus creatis sit accidens: ac proinde etiam rationem quandam adiunctam habeat, quæ utiq; non est melior ipsa in unoquoque; ente, quam non ipsa; tamen quod secundum suam formalem rationem abstrahit ab ea ratione accidentis, dicitur perfectio simpliciter.

E contrario verò corpus, planta, animal, homo, equus, leo; item quantitas, figura, calor, color, accidens, &c. & similes perfectiones, quæ in suâ formali ratione imperfectionem inuoluunt, adeoque excludunt ab eodem ente perfectiones alias se meliores, puta perfectionem spiritus, aut substantiæ incorporeæ, actus puri, &c. non sunt perfectiones simpliciter, sed in suo genere.

4 Ob eandem ferè causam, ex sententia S. Anselmi loc. cit. & communis Doctorum, à numero perfectionum simpliciter excluduntur relationes quælibet particulares, etiam diuinæ, ut paternitatis, filiationis, &c. quia licet non excludant ab eodem ente, nimirum supposito, alias perfectiones se meliores, excludunt tamen æquales, nimirum paternitas in patre filiationem; filiatio in filio paternitatem; cum tamen filiatio sit æqualis perfectionis cum paternitate; quo fit etiã, ut non sit in quolibet ente melior ipsa, quam non ipsa, ut suo loco docetur. Quamquam aliqui idè dicunt esse perfectiones simpliciter, quia sunt meliores ipsæ, quam non ipsæ, non quidem in quolibet ente simpliciter; prout etiã includit quodlibet suppositum naturæ; sed in qualibet natura, cum singulæ earum à natura diuina non excludant perfectiones alias, aut meliores se, aut æquales; quandoquidem omnes, & singulæ eidem naturæ diuinæ insunt, licet non eidem supposito, de qua re agitur inferius disp. 4. q. 3. dub. 4.

5 Multò minus, iuxta sententiam Anselmi loc. cit. & communem Doctorum, ad censum perfectionum simpliciter pertinent negationes, priuationes, denominationes extrinsecæ, ut sic, aut entia rationis; quandoquidem istæ propriè nec perfectiones quidem sunt eius, quod denominant; cum aut sint non entia, aut entia solum secundum quid; nec reale quicquam ponant in subiecto, quod denominant, etiam si de Deo verè prædicentur, ut rectè Molina 1. p. q. 4. art. 2. disp. 2.

Hoc posito, facile probatur assertio. Quia perfectiones simpliciter, eo ipso, quod in sua ratione for-

mali nullam inuoluunt perfectionem, quodque in omni ente meliores sunt ipsæ, quam non ipsæ, ut dictum, non possunt ab ente perfectissimo, qualis est Deus, etiam secundum se, ac formalem suam rationem abesse: si enim abessent, iam eo ipso Deus non esset undiquaque perfectus, utpote carens aliqua perfectione, qua melius esset non carere. Cæteræ verò perfectiones, quia in sua formali ratione imperfectionem inuoluunt, nec ad eò meliores in quolibet ente sunt ipsæ, quam non ipsæ, non possunt in ente perfectissimo formaliter esse, quia eo ipso ens illud foret imperfectum: quia tamen nihilominus Deus est illarum causa principalis, necessario in ipso esse debent eminenter.

6 Assertio IV. Deus est ens simpliciter, & absolute perfectissimum, ad eò vt nullum ens aliud par illi perfectione esse possit. Ita S. Thomas cit. art. 2. & 3. Et est de fide, ac extra contouersiam, Patet ex Scriptura Psalm. 34 v. 10. *Domine quis similis tibi?* Itai. 44. v. 7. *Quis similis mei?* Et cap. 46 v. 5. *Cui a similitudine me, & adæquasti, & comparasti me, & fecisti similem?* Ratio sumitur ex assertione 2. & 3. Quia illud, quod in ratione entis est perfectissimum, perfectius est eo, quod in certa tantum, & contracta quadam ratione entis perfectum est: illud enim in omni genere entis, hoc vero in certo duntaxat genere entis est perfectum: at verò Deus secundum ipsam rationem entis est perfectissimus, res autem cæteræ creatæ omnes in certo tantum genere, puta substantiæ corporeæ, vel spiritualis creatæ hominis, equi, caloris, aut alterius accidentis, vel substantiæ creatæ, sunt perfectissimæ: Ergo, &c.

Deinde illud est ens simpliciter, & absolute perfectissimum, quod habet omnes perfectiones entis possibilis optimo modo possibili: Deus est talis, vt constet ex præcedenti assertione: nulla verò res creatæ est, aut esse potest talis; quia eo ipso esset ens à se, actus purus, adeoque Deus: quandoquidem, & istæ sunt perfectiones simpliciter, quæ formaliter esse debent in ente perfectissimo: Ergo Deus est ens simpliciter, & absolute perfectissimum, cui nulla creatura par esse potest. Accedit denique, quod ad perfectionem Dei, cum sit ens necessarium, & immutabile, nulla fieri potest accessio perfectionis per vllam potentiam: cum tamen rei creatæ cuilibet accedere aliquid perfectionis, saltem accidentalis possit.

7 Assertio V. Rectè tamen nihilominus res creatæ in suo qualibet perfectionis genere dicuntur esse similes Deo, non tamen è conuerso Deus similis creaturæ. Ita S. Thomas hic cit. quæst. 4. art. 3. in corp & ad 4. & communis Doctorum. Prima pars patet ex Scriptura Genes. 1. v. 26. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Matth. 5. v. 48. *Estote perfecti, sicut pater vester celestis perfectus est.* 1. Ioan. 3. v. 2. *Cum apparuerit, similes ei erimus.* Accedit ratio. Quia omnis similitudo est secundum convenientiam, seu communicationem in forma; ac proinde vbi est aliqua eiusmodi convenientia, seu communicatio in aliqua forma, illic est similitudo; sed creaturæ omnes, in quantum sunt entia, communicant secundum formam, siue rationem ipsius esse, quod habent, cum Deo, non quidem secundum eandem rationem, & modum, siue intensionem formæ:

vti accidit in duobus æqualiter albis; quorum etiam est perfectissima similitudo: nec etiam secundum eandem rationem, cum diuerso modo, siue gradu intensionis & perfectionis; qualis similitudo est inter minus album, & magis album: nec etiam per communicationem in forma secundum eandem rationem specificam, aut genericam quomodocunque; quarum prior cernitur in agentibus, & effectis vniuocis; vt quando homo generat hominem, leo leonem, &c. posterior in agentibus, & effectis creatis æquiuocis; vt quando sol generat ranam, murem, &c. sed secundum formam in vtroque (Deo, & creatura) eandem analogicè: quandoquidem Deo, & creaturæ nihil potest esse commune vniuocum. In quem sensum etiam S. Dionysius cap. 9. de diuin. nom. *Eadem, inquit, & similia sunt Deo, & dissimilia: similia quidem communionem, quæ esse potest eius, qui communicari potest cum nemine: dissimilia porro, quod effecta à causis distant, in finibus, ac non comparandi mensuris ab illis vincuntur.*

Quo fit etiam, vt quo quæque res est in suo esse perfectior, quoque etiam in pluribus gradibus, aut perfectionibus entis, cum Deo communicat, eò etiam magis ad similitudinem Dei accedat; alia nimirum, quia sunt, vt substantiæ corporeæ inanimatæ; alia, quia sunt, & viuunt, vt plantæ; alia, quia sunt, viuunt, & intelligunt, vt homines; alia denique, quia sunt substantiæ, viuunt, intelligentes, spirituales, vt Angeli: ex quibus vtrisque rursus alij magis, vel minus, etiam quoad esse, & ordinem gratiæ, Deo assimilantur.

8 Altera pars assertionis colligitur ex Scriptura Isa. 40. v. 8. *Cui similem fecisti Deum?* Et sumitur ex S. Dionysio cap. 9. de diuin. nom. vbi dicit: *In his, quæ vnius ordinis sunt, recipitur mutuo similitudo; non autem in causa, & causato: dicimus enim, quod imago sit similis homini, & non è conuerso: & similiter dici potest aliquo modo, quod creatura sit similis Deo, non autem quod Deus sit similis creaturæ.* Ita refert S. Thomas cit. art. 3. ad 4. Verba S. Dionysij sunt: *Hæc quidem similia Deo dicenda sunt, & ad diuinam imaginem, similitudinemq; facta: neg enim eis Deus similis dicendus est; quod ne homo quidem similis est suæ imagini. Nam ea quidem, quæ sunt eiusdem ordinis, fieri potest, vt inter se similia sint, & vtrinq; recipietur similitudo; & sint ambo similia aequè ex principali specie. In causa autem, & effectis non approbamus reciprocationem.* Ita S. Dionysius.

Vnde etiam sumitur ratio. Quia similitudo inter plura, non dicit relationem æqualis comparationis; nisi quando in ipsis est forma eiusdem rationis, secundum quam dicuntur similia; seu quando in ea re sunt eiusdem ordinis; quo casu etiam reciprocè similia dicuntur. At verò cum id non accidit, sed vnum alteri simile dicitur, quia hoc imitatur aliquo modo alterum, tanquam sui ipsius mensuram, sicut imago prototypum, & effectus causam æquiuocam; tum similitudo dicit relationem disquarantiam, seu inæqualis comparationis; vt proinde altera res non vicissim similis, sed imitatione expressa dici debeat. Non enim rectè dicitur prototypum imagini simile, sed imago prototypo similis, vt rectè exposuit Molina. cit. art. 3.

Neque verò dubium videtur, quin ratio huius attributi formaliter fit aliquid positivum, utpote rationem consummati, & absoluti in ratione entis, secundum rationem nostram, diuinæ naturæ superaddens, & veluti sibi propriam, ac ab omnibus attributis distinctam vendicans. In quem sensum etiam Caietanus hic q. 4. a. 1. dicit, perfectionem hoc loco significare modum optimum essendi Dei, cui videlicet nihil debet perfectionis, quæ tali enti sit accommodata. Et quamquam ex hac ipsa ratione perfectionis, etiam cæterorum attributorum perfectiones inferri possint; eas tamen formaliter non includit; sed ab ijs abstrahit. Quod ex eo etiam colligi potest, quod cognitio huius attributi haberi potest, alijs etiam necdum cognitis. Quo verò modo nihilominus bonitas propriam quandam, ac specialem attributi rationem sibi vendicat, dicitur dub. seq.

DV BIVM III.

An, & quæ ratione Deus sit summum bonum.

S. Thom. 1. p. q. 5. & 6. a. 10.

Disputat S. Thomas q. 5. de ratione Boni in genere, postea primum de Bonitate diuinâ q. 6. sed quia prior illa tractatio tota Metaphysica est; ad præsens institutum, ex doctrinâ S. Thomæ eodem loco, & meliori Philosophia, hoc solum annoto. Bonum in genere duplex est; Primum naturale, seu entitativum, seu in ratione entis; Alterum morale, seu in genere moris. Prius illud rursum, vel est tale absolute, ac in se; vel relatè, & per respectum ad aliud. Bonum absolute, & in se nihil aliud est, quam perfectum essentialiter, cui videlicet nihil deest, quod sit de eius ratione. Bonitas autem ipsa formaliter, ut sic, est ipsa essentialis perfectio, & integritas rei in genere entis; ita ut bonum in hoc sensu nihil aliud addat supra ens quam rationem perfecti per suam entitatem; quo sensu etiam est, & dicitur passio entis, non quod à parte rei differat ab ente, & ex eo realiter emanet; sed quia ratione nostra posterius quiddam est ente, atque ad ipsum entis conceptum necessario consequens. Atque ita docent Heræus quodlib. 3. quæst. 2. art. 2. Molina hic quæst. 5. disp. vnic. Vasquez disput. 23. cap. 5. & ferè consentiunt. Suarez metaph. d. 10. sect. 1. num. 17. & 18. & hic lib. 1. cap. 8.

Quæ videtur etiam expressa sententia S. Anselmi in illud Psalm. 102. *Qui replet in bonis, &c. Omnes creature, inquit, habent quoddam bonum suum, bonum integritatis sue, & perfectionis naturæ suæ.* Idem docet S. Thomas hic cit. quæst. 5. art. 1. 3. & 5. vbi sæpius repetit, bonum dicerè *rationem perfecti*. Id ipsum etiam Molina loc. cit. rectè probat ex eo, quia alias rectè defendi non posset, malum esse privationem boni; itemque Deum esse bonum per essentialiam: vtrumque enim non nisi ratione perfectionis, boni nomine significata, verum esse potest.

Bonum relatè consistit in ratione convenientiæ. Ea vel generalis est, & eadem in quolibet ente; terminata, vel ad ipsam totius naturæ vniuersitatem; vel ad appetitum ipsius Dei tanquam auctoris na-

turæ; cui omne ens, ut ens, placitum est; iuxta illud Genes. 1. v. 31. *Viditq. Deus cunctas, quæ fecerat, & erant valde bona.* Et Sap. 11. v. 2. *Diligis omnia, quæ sunt.* Vel est specialis, respiciens duntaxat rem aliquam particularem, qua ratione dicitur frigus aquæ bonum, igni non item, è contra calor igni bonus, aquæ non item. Et hoc posteriori modo verius existimo contra Durandum in 2. d. 34. quæst. 1. num. 22. bonum non esse passionem entis; cum aliqua sint entia, quæ aut nulli rei particulari, propriè ac per se bona sunt; aut certò pluribus, ac potius mala, quam bona; cum tamen in ratione entis sint perfectissima, ut Dracones, Crocodili, aliæque venenata, & nociua animalia, etiam si interim cuiilibet rei suæ ipsius natura, suæque proprietates bonæ sint.

Priori autem modo multi post Capreolum in 2. d. 34. quæst. 1. sentiunt, convenientiam esse passionem entis, eodemque ferè sensu ipsum etiam appetibile, entis passionem appellant, ut videre est apud Gregorium de Valentia quæst. 5. p. 1. Alij verò absolute negant, bonum, hoc sensu esse passionem entis, siue quia pro absurdo habent, denominationem extrinsecam, aut etiam relationem, siue realem, siue rationis, esse passionem entis, siue quia appetibile est aliquid ratione posterius ipsa bonitate, & convenientiâ: non enim quia res appetibilis est, bona est, sed quia bona est, appetibilis est; cum appetibilitas videatur solum denominatio extrinseca ab appetitu, cui res conueniens est: quod verum est, si appetibile passiuè accipiatur, secus si actiuè, prout est obiectum motuum voluntatis, vti in simili dictum supra disput. 1. q. 3. dub. vlt. de visibili, audibili, &c.

Ego verò nihil video obstare, quominus denominatio extrinseca constituat, aut saltem compleat, quasi rationem formalem passionis entis: cum omnium sententiâ, passiones entis veræ, & propriæ passiones ab ente realiter emanantes, & distinctæ non sint: quod etiam supponit S. Thomas hoc loco quæst. 5. art. 1. nec video, cur non etiam appetibile, respectu vniuersalis quasi appetitus naturæ, siue auctoris naturæ, queat esse passio entis, idemque etiam dici bonum, saltem secundaria quadam ratione. Si quidem ipsemet etiam S. Thomas hic quæst. 5. art. 1. ait *bonum* (in quantum est passio entis) *dicerè rationem appetibili, quam non dicit ens.* Et resp. ad 1. ait: *bonum dicerè rationem perfecti, quod est appetibile.* Et art. 2. ad 1. ait, *bonum habere rationem appetibili.* Et art. 3. ad 1. *bonum addere super ens rationem tantum appetibili, & perfectionis, quod conuenit ipsi esse, in quantum natura sit.* Et denique art. 5. docet *rationem boni* (saltem aliquam) *consistere in perfectione:* ita ut S. Thomas vtrumque coniunctim asserat, bonum, & sub ratione perfecti, & sub ratione appetibilis, esse passionem entis: quod non est absurdum, cum omnes rationes sint subordinatæ, nimirum ratio entis, perfecti, conueniens, & appetibilis, quod enim ens est, in ratione suæ essentialis, siue quidditatis perfectum est; quod perfectum est in ratione suæ entitatis, naturæ toti est conueniens; quod conueniens est, ab eadem naturâ, seu auctore naturæ appetibile est.

Quod etiam indicat S. Thomas ead. quæst. 5. art. 2. & 3. vbi consequenter hac tria enumerat, ratio-